

ARTYKUŁY

Stosowanie tymczasowego aresztowania wobec oskarżonych odbywających karę pozbawienia wolności w innej sprawie

DOI:10.53024/3.1.49.2023

DOMINIK SIP*

STRESZCZENIE

Ustawodawca uzależnił prawidłowość stosowania wszystkich środków zapobiegawczych od wymogu zrealizowania celów wskazanych w art. 249 k.p.k. – tj. celu zapobiegawczego oraz celu ochronnego. Niedopuszczalne więc w obecnym stanie prawnym jest stosowanie tychże środków w innych celach. Przy tym normatywnie dopuszczalne jest stosowanie środków zapobiegawczych, włącznie z tymczasowym aresztowaniem, wobec oskarżonych już odbywających karę pozbawienia wolności w innej sprawie. Jednakże obecna regulacja normatywna dotycząca tego zagadnienia konstrukcji winna skłaniać do sformułowania kilku zastrzeżeń. Niniejsze opracowanie wyraża wątpliwości autora, czy w przypadku zastosowania tymczasowego aresztowania w trakcie postępowania wobec oskarżonego już odbywającego karę pozbawienia wolności w innej sprawie można mówić o realizacji wskazanych celów – czy też stanowi to jedynie instrument wyrażania dodatkowej, oprócz kary pozbawienia wolności, a przy tym niedopuszczalnej, dolegliwości. Pobocznej analizie poddano również możliwość stosowania innych, wolnościowych środków zapobiegawczych wobec skazanego w innej sprawie, a także możliwość wykorzystania innych instrumentów karnoprawnych do zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania karnego oraz zapobieżenia popełnienia nowego, ciężkiego przestępstwa przez skazanego.

Słowa kluczowe: środki zapobiegawcze, tymczasowe aresztowanie, cele środków zapobiegawczych, skazani

* Student V roku prawa na Uniwersytecie Wrocławskim; ORCID: 0000-0003-3982-8107.

WSTĘP

Środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania może być zastosowany wobec osoby już przebywającej w warunkach izolacji penitencjarnej, ściślej – osoby odbywającej karę pozbawienia wolności w innej sprawie. Taka możliwość nie jest kwestionowana w orzecznictwie¹, a rozstrzygające znaczenie zdaje się mieć art. 223a k.k.w.², który „jednoznacznie potwierdza możliwość jednoczesnego wykonywania kary pozbawienia wolności i stosowania tymczasowego aresztowania wobec tej samej osoby”³.

Jakkolwiek taka konstrukcja jest więc juretycznie dopuszczalna, to jej aktualny model stosowania w praktyce winien skłaniać do sformułowania kilku zastrzeżeń. Przede wszystkim należy mieć na uwadze założenie, że środki zapobiegawcze – w tym tymczasowe aresztowanie – są środkami o celowym charakterze⁴. Nie jest bowiem dopuszczalne na gruncie obecnie obowiązującej ustawy karnoprocesowej, by tymczasowe aresztowanie stosowane było „bezcelowo”, czy też w innym, aniżeli ustawowo określonym celu⁵. Innymi słowy, tymczasowe aresztowanie w konkretnym przypadku może być zastosowane tylko, gdy będzie to służyło realizacji normatywnie zdefiniowanego celu. Nadto, zgodnie z dyrektywą minimalizacji, tymczasowe aresztowanie jako najsurowszy, jedyny izolacyjny środek zapobiegawczy – stanowić ma *ultima ratio*, ostateczność, co oznacza, że może zostać zastosowany jedynie, gdy pozostałe środki zapobiegawcze byłyby nieskuteczne lub okazały się nieskuteczne⁶.

Należałoby więc zastanowić się w pierwszej kolejności nad kwestią, czy stosowanie tymczasowego aresztowania wobec osób odbywających karę pozbawienia wolności w innej sprawie może cele wyrażone w art. 249 § 1 k.p.k.⁷ w ogóle realizować. Konsekwencją niecelowego zastosowania tymczasowego aresztowania byłoby wszakże nieuzasadnione ograniczanie uprawnień i wolności skazanego w innej sprawie – a jednocześnie stanowiłoby to niedopuszczalną formę represji⁸. Jak natomiast słusznie

¹ Tytułem przykładu należałoby wskazać na postanowienie SN z dnia 28.11.1996 r., IV KO 35/96, OSNKW 1997, nr 3-4, poz. 29 czy uchwałę składu 7 sędziów SN z dnia 30.10.1997 r., I KZP 17/97, OSNKW 1997, nr 11-12, poz. 88.

² Ustawa z dnia 06.06.1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (tekst jednolity Dz.U. z 2023 r., poz. 127, ze zm.).

³ Z. Hołda, K. Postulski [w:] *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, red. Z. Hołda, K. Postulski, Sopot 2008, komentarz do art. 223a, pkt 1, LEX (dostęp: 08.09.2022 r.).

⁴ Na celowy charakter środków wskazuje m.in. J. Skorupka [w:] *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. J. Skorupka, Warszawa 2021; komentarz do art. 249, pkt 1, Legalis oraz R.A. Stefański i S. Zabłocki [w:] *Kodeks postępowania karnego*, t. 2, *Komentarz do art. 167-296*, red. R.A. Stefański, S. Zabłocki, Warszawa 2019, art. 249, LEX (dostęp: 08.09.2022 r.).

⁵ J. Skorupka, [w:] *Proces karny*, red. J. Skorupka, Warszawa 2020, s. 529.

⁶ J. Izydorczyk, *Hierarchia systemu środków zapobiegawczych*, [w:] J. Izydorczyk, *Stosowanie tymczasowego aresztowania w polskim postępowaniu karnym*, Kraków 2002, LEX (dostęp: 01.09.2022 r.); K. Dąbkiewicz, *Dyrektywa minimalizacji i proporcjonalności tymczasowego aresztowania* [w:] K. Dąbkiewicz, *Tymczasowe aresztowanie*, Warszawa 2012, LEX (dostęp: 28.08.2022 r.).

⁷ Ustawa z dnia 06.06.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (tekst jednolity Dz.U. z 2022 r., poz. 1375, ze zm.).

⁸ Wyrok TK z dnia 07.10.2008 r., P 30/07, OTK-A 2008, nr 8, poz. 135.

podniesiono w wyroku Trybunału Konstytucyjnego w sprawie SK 17/07⁹, sytuacja, w której tymczasowe aresztowanie jest stosowane wobec osoby już odbywającej karę, jest „dalej idącą ingerencją w wolność osobistą człowieka, aniżeli tylko pozbawienie wolności na podstawie wyroku skazującego”.

Podstawowym celem niniejszego opracowania jest zarysowanie problematyki stosowania tymczasowego aresztowania wobec osób odbywających karę pozbawienia wolności w innej sprawie, w kontekście celów stosowania tego środka. Przeprowadzone rozważania mają pozwolić zbliżyć się do odpowiedzi, czy zastosowanie tymczasowego aresztowania w takiej sytuacji, może realizować cele z art. 249 § 1 k.p.k., czy wręcz przeciwnie.

Należy również na marginesie tych rozważań zastanowić się, czy w aktualnym systemie prawa karnego istnieją inne instytucje, które mogłyby, bez konieczności stosowania tymczasowego aresztowania bądź innych środków zapobiegawczych, zrealizować cel zabezpieczający i ochronny z art. 249 § 1 k.p.k.

Tematyka ta nie została dotychczas szerzej omówiona w piśmiennictwie karnistycznym, a biorąc pod uwagę, co zostanie niżej wykazane, znaczną ilość przypadków, w których tymczasowe aresztowanie jest stosowane właśnie wobec skazanych w innej sprawie, problem podejmowany w opracowaniu jest aktualny i realny.

Na samym przedpolu rozważań warto zastrzec, że nie zdefiniowano normatywnie ustawowego wyrażenia „innej sprawy” wskazanego w art. 223a § 1 k.k.w., toteż należałoby na potrzeby dalszego wywodu uznać, że jest nią takie zdarzenie faktyczne, które stanowi przedmiot prowadzonego postępowania karnego przeciw osobie już odbywającej karę pozbawienia wolności, ale niezbieżne, zgodnie z negatywnymi kryteriami tożsamości czynu, z czynem przypisanym w prawomocnym wyroku tej osobie¹⁰.

CELE ŚRODKÓW ZAPOBIEGAWCZYCH

Z treści przepisu art. 249 § 1 k.p.k. wynikają dwa cele, które ma spełniać tymczasowe aresztowanie (inne środki zapobiegawcze). Po pierwsze, celem ma być zabezpieczenie prawidłowego toku postępowania, po drugie – zapobieżenie popełnieniu przez podejrzanego (oskarżonego) nowego, ciężkiego przestępstwa. Tylko w tych celach tymczasowe aresztowanie może być zastosowane, co wynika wprost z art. 249 § 1 k.p.k. Założenie to jest także zgodne z art. 5 ust. 1 lit. c EKPC¹¹. Europejski Trybunał Praw Człowieka wielokrotnie podkreślał, że tymczasowe aresztowanie, jako forma pozbawienia jednostki wolności, dopuszczalne jest wyłącznie w ściśle okre-

⁹ Wyrok TK z dnia 10.06.2008 r., SK 17/07, OTK-A 2008, nr 5, poz. 78.

¹⁰ Por. D. Stachurski, *Kryteria tożsamości czynu*, „Prokuratura i Prawo”, 2015 nr 4, s. 21 i n. oraz J. Skorupka, *op. cit.*, s. 31.

¹¹ Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmieniona następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona Protokołem nr 2 (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm.).

ślonych przypadkach, do zrealizowania istotnych celów, gdy inne dostępne w prawie krajowym środki byłyby niewystarczające¹².

Nadto w art. 207 k.k.w. ustawodawca, odnosząc się do zasad wykonywania tego środka zapobiegawczego¹³, wskazuje, że służy on realizacji celów, dla których ten środek zastosowano. Nie jest zatem dopuszczalna sytuacja, w której stosowane tymczasowe aresztowanie tychże celów nie realizuje¹⁴.

Rozwijając kwestię tego, na czym polega cel zabezpieczający, należy zgodzić się z Andrzejem Murzynowskim, który wskazuje, że chodzi tu o zapobieżenie „bezprawnym aktom uchylania się oskarżonego od wymiaru sprawiedliwości¹⁵”, takim jak ucieczka, ukrywanie się, matactwo, procesowe, bezprawny wpływ na osobowe źródła dowodowe¹⁶. Dodać należy, że w doktrynie za inne formy bezprawnego wpływu na przebieg postępowania uważane jest niszczenie bądź fabrykowanie dowodów. To także „zabezpieczenie osoby oskarżonego (podejrzanego) do dyspozycji organów procesowych, gwarantujące jego uczestnictwo w czynnościach, w których jest ono obowiązkowe¹⁷”. Analogiczne stanowisko wyrażane jest w orzecznictwie¹⁸. Widoczne jest tu zatem powiązanie ze szczególnymi przesłankami stosowania środków zapobiegawczych z art. 258 § 1 k.p.k. Innymi słowy, do sposobów naruszenia prawidłowego toku postępowania należą wyżej wskazane zachowania. Zagrożenie dla prawidłowego przebiegu postępowania musi być przy tym realne¹⁹, toteż niedopuszczalne jest stosowanie tymczasowego aresztowania w sytuacji, gdy obawy te nie są oparte o znajdujące odzwierciedlenie w rzeczywistości przesłanki. Słusznie wskazywano w orzecznictwie Sądu Najwyższego, że „istnieje zatem potrzeba potwierdzenia obaw utrudniania postępowania konkretnymi okolicznościami faktycznymi²⁰”.

Definiując cel ochronny środków zapobiegawczych, należy wskazać, że polega on na zapobiegnięciu, uniemożliwieniu podejrzanemu popełnienia nowego, ciężkiego przestępstwa. Tymczasowe aresztowanie ma zapobiec dalszej przestępczej działalności sprawcy, w sytuacji gdy zachodzi duże prawdopodobieństwo, że będzie ona

¹² Por. m.in. wyrok ETPC z dnia 18.04.2013 r., Izba I, skarga nr 67474/1, *Azimov v. Rosji*, z dnia 01.12.2011 r., skarga nr 080/08 i 8577/08, *Schwabe I M.G. v. Niemcom* czy z dnia 18.03.2008 r., skarga nr 11036/03, *La-dent v. Polsce*.

¹³ T. Kalisz, *Cele tymczasowego aresztowania a powszechność jego stosowania w praktyce sądów polskich*, „Nowa Kodyfikacja Prawa Karnego”, 2012 nr 28, t. 28, s. 113.

¹⁴ K. Postulski [w:] *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, red. K. Postulski, Warszawa 2017, komentarz do art. 207, LEX (dostęp: 02.09.2022 r.).

¹⁵ A. Murzynowski, *Tymczasowe aresztowanie i zatrzymanie w postępowaniu karnym*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny”, 1984, z. 3, r. 46, s. 2.

¹⁶ *Ibidem*.

¹⁷ T. Kalisz, *op. cit.*

¹⁸ Postanowienie SA w Katowicach z dnia 22.10.2008 r., II AKz 793/08, LEX nr 477777, postanowienie SA we Wrocławiu z dnia 16.05.2018 r., II AKz 307/18, OSAW 2018, nr 1, poz. 375.

¹⁹ R.A. Stefański, *Przesłanki tymczasowego aresztowania w nowym kodeksie postępowania karnego*, „Wojskowy Przegląd Prawniczy” 1997, nr 3-4, s. 78.

²⁰ Postanowienie SN z 17.11.2021 r., III KK 241/21, LEX nr 3330820.

kontynuowana²¹. Nie określono natomiast, które z przestępstw należałoby zakwalifikować jako ciężkie. W orzecznictwie najczęściej wskazuje się, że kategoria ta obejmuje przede wszystkim przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub bezpieczeństwu powszechnemu, zagrożone sankcją o górnej granicy co najmniej 8 lat²².

Wynika stąd wniosek, że dopuszczalne i zgodne z art. 249 § 1 k.p.k. byłoby zastosowanie tymczasowego aresztowania wobec skazanego w innej sprawie wtedy, gdy konieczne byłoby zabezpieczenie prawidłowego toku postępowania przed ewentualną ucieczką, ukryciem się czy też matactwem ze strony tej osoby. Względnie, celem jest zapobieżenie popełnienia przez skazanego w innej sprawie nowego, ciężkiego przestępstwa.

W konsekwencji pojawia się więc pytanie – czy zastosowanie tymczasowego aresztowania wobec oskarżonego, który już odbywa karę pozbawienia wolności w innej sprawie, może zapobiec jego ucieczce, ukryciu się, mataczeniu czy popełnieniu nowego, ciężkiego przestępstwa? Konfrontując te założenia z treścią art. 223a k.k.w. oraz rzeczywistością polskich zakładów karnych, o czym jeszcze będzie mowa, należy stwierdzić, że stopień zagrożenia dla prawidłowego toku postępowania bądź prawdopodobieństwo popełnienia nowego, ciężkiego przestępstwa przez osobę odbywającą karę pozbawienia wolności, rzadko kiedy jest na tyle wysokie, by uzasadniało zastosowanie najsurowszego środka zapobiegawczego.

AKTUALNY MODEL TYMCZASOWEGO ARESZTOWANIA OSÓB SKAZANYCH W INNEJ SPRAWIE

Norma art. 223a k.k.w. reguluje sposób wykonywania tymczasowego aresztowania wobec skazanego i określa jego status. W przepisie § 1 i 2 wymieniono, jakie uprawnienia, które przysługują skazanemu, zostają wyłączone bądź zmienione, jeżeli zostanie zastosowane wobec niego tymczasowe aresztowanie. Już podstawowa analiza przepisu prowadzi do wniosku, że uprawnienia skazanego zostają istotnie ograniczone, ale przy jednoczesnym zachowaniu tych uprawnień, których wyraźnie w przepisie § 1 i § 2 nie wymieniono. Słusznie wskazuje Stefan Leleńtal, że mimo korzystania *prima facie* przez skazanego – tymczasowo aresztowanego, z analogicznych uprawnień jak skazany, to przez wprowadzenie licznych wyjątków, unicestwia się tę zasadę²³.

Nadto, organ do którego dyspozycji taki tymczasowo aresztowany pozostaje, może zarządzić o zastosowaniu wobec skazanego innych przepisów odnoszących się do tymczasowo aresztowanego. Tytułem przykładu można wskazać na możliwość

²¹ J. Izdorczyk, *op. cit.*

²² L.K. Paprzycki, *Przesłanki procesowe zatrzymania i tymczasowego aresztowania w kodeksie postępowania karnego z 1969 r. i w projekcie kodeksu postępowania karnego*, [w:] *Problemy kodyfikacji prawa karnego. Księga ku czci profesora Mariana Cieślaka*, red. S. Waltoś, Kraków 1993, s. 449.

²³ S. Leleńtal [w:] *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, red. S. Leleńtal, Warszawa 2020, komentarz do art. 223a, Legalis.

objęcia tymczasowo aresztowanego – skazanego tzw. szczególną ochroną, o której mowa w art. 212ba k.k.w., czy na możliwość przeprowadzeniu badań osobopoznawczych (art. 212c k.k.w.). Jednocześnie, z chwilą zastosowania tymczasowego aresztowania, skazanego umieszcza się w areszcie śledczym odrębnie od innych skazanych (art. 223a § 4 k.k.w.).

Słusznie więc zauważono w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego, że „stosowanie tymczasowego aresztowania wobec osoby skazanej różni się od stosowania tego środka wobec osoby, która do tej pory przebywała na wolności”²⁴, a to z uwagi na płynącą zeń zwiększoną represyjność. Owa represyjność przede wszystkim uwidacznia się na dwóch polach: katalogu wprowadzonych ograniczeń oraz granicy temporalnej stosowania tego środka. Zgodnie bowiem z art. 223a § 1 k.k.w., skazany, prócz jednoczesnego doświadczania rygorów wynikających z samej istoty kary kryminalnej²⁵, ma ograniczone uprawnienia w zakresie m.in. widzeń, korespondencji, korzystania z aparatów telefonicznych, innych środków łączności przewodowej i bezprzewodowej, posiadania przedmiotów w celi, korzystania ze świadczeń zdrowotnych, kontaktów z duchownymi czy nagród i przepustek wskazanych w k.k.w. Należałoby przy tym wskazać, że zgodnie z wykładnią językową, skazany doznaje wszystkich tych ograniczeń łącznie i jednocześnie, albowiem ustawodawca we wskazanym przepisie dokonuje wyliczenia ograniczeń, nie posługując się tu żadnym spójnikiem właściwym dla alternatywy. Oznacza to, że organ procesowy nie ma możliwości wyboru, które z tych ograniczeń zostanie zastosowane wobec konkretnego skazanego, przy jednoczesnej możliwości zarządzenia stosowania wobec tego skazanego innych przepisów dotyczących tymczasowo aresztowanych (art. 223a § 3 k.k.w.).

Nadto, zastrzeżenie granicy czasowej możliwości stosowania tymczasowego aresztowania, aż do momentu rozpoczęcia wykonywania kolejnej kary – tj. tej, która miałaby zostać orzeczona za czyn, którego sprawcą miałby być oskarżony, odbywający już karę w innej sprawie (argument *ex art. 249 § 4 k.k.w.*), potęguje dolegliwość spotykającą tę osobę.²⁶ Rację ma Rzecznik Praw Obywatelskich, który w swoim stanowisku do sprawy SK 17/07 podkreślił, że nie jest wszak możliwe dokładne określenie momentu rozpoczęcia wykonywania kolejnej kary, zatem ten swoisty stan „niewiedzy” co do czasu stosowania tymczasowego aresztowania i jednoczesne utrzymywanie rygorów z art. 223a k.k.w., znacząco zaostrza reżim izolacji penitencjarnej.

O ile wprowadzenie pewnych rygorów z art. 223a k.k.w. można jeszcze spróbować zracjonalizować z uwagi na interes prowadzonego postępowania przygotowawczego, np. ograniczenie możliwości korzystania z aparatu telefonicznego, mając na względzie konieczność zabezpieczenia toku postępowania przed potencjalnym

²⁴ SK 17/07.

²⁵ K. Miłek, *Istota kary kryminalnej*, „Roczniki Wydziału Nauk Prawnych i Ekonomicznych KUL” 2008, z. 1, t. 4, s. 258 i n.

²⁶ SK 17/07.

bezprawnym utrudnieniem prowadzonego postępowania przygotowawczego, to w pozostałych przypadkach – o taką racjonalizację już trudno. Nie sposób bowiem znaleźć zadowalającą argumentację przemawiającą za wprowadzeniem chociażby ograniczenia możliwości korzystania ze świadczeń zdrowotnych. Próżno przy tym szukać motywów, którymi kierował się ustawodawca, formułując katalog możliwych ograniczeń przy wprowadzaniu do k.k.w. przepisu art. 223a. W uzasadnieniu do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw²⁷ wskazano jedynie, że „proponowany art. 223a zawiera pełniejsze unormowanie statusu tymczasowego aresztowanego, wobec którego wykonywana jest kara pozbawienia wolności w innej sprawie”, zaś w opinii biura analiz sejmowych²⁸ nie odniesiono się do wskazanej zmiany w ogóle.

Uzasadniony jest zatem wniosek, że status takiej osoby niewątpliwie ulega pogorszeniu²⁹. Słusznie przy tym wskazano w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego, że ograniczanie uprawnień skazanego musi być oceniane z punktu widzenia celów, „jaki ma do spełnienia tymczasowe aresztowanie”³⁰. Należy więc przejść do szczegółowej analizy, czy stosowanie tymczasowego aresztowania w warunkach art. 223a k.k.w. rzeczywiście może służyć realizacji celów z art. 249 § 1 k.p.k.

CELOWOŚĆ STOSOWANIA TYMCZASOWEGO ARESZTOWANIA WOBEC SKAZANYCH W INNEJ SPRAWIE

Odnosząc się do celu zabezpieczającego, analizując katalog ograniczeń uprawnień skazanego z art. 223a k.k.w., trudno znaleźć w nim takie, które istotnie zmniejszałyby potencjalną możliwość ucieczki bądź ukrycia się, mataczenia czy innego bezprawnego utrudniania postępowania. Zgodnie z omawianym przepisem, ograniczenia można podzielić na następujące grupy: ograniczenia w zakresie kontaktów z osobami trzecimi oraz ograniczenia innych uprawnień skazanego (m.in. do posiadania przedmiotów w celi, korzystania ze świadczeń zdrowotnych, korzystanie ze zwolnień i przepustek). Ograniczone zostają więc niektóre z zagwarantowanych przez ustrojodawcę praw i wolności osobistych³¹.

O ile skazany może co do zasady swobodnie bądź po spełnieniu pewnych przesłanek z nich korzystać, względnie podlega pewnym ograniczeniom jedynie po uprzednim powzięciu stosownej decyzji przez organ postępowania wykonawczego, to skazany – tymczasowo aresztowany, doznaje tych ograniczeń od razu i w pełnym wymiarze po wydaniu postanowienia o zastosowaniu tymczasowego aresztowania.

²⁷ Przedstawiony przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw, Sejm IV kadencji, druk nr 183.

²⁸ Opinia Biura Analiz Sejmowych z dnia 27.09.2002 r. do druku nr 183, Sejm IV kadencji.

²⁹ SK 17/07.

³⁰ *Ibidem*.

³¹ A. Hulak, *Kontakty skazanych ze światem zewnętrznym jako element procesu społecznej readaptacji*, „Problemy Prawa Karnego” 2021, nr 2 (5), s. 3.

I tak, w przypadku skazanego tymczasowo aresztowanego, w zakresie prawa do widzeń z najbliższymi, konieczne będzie uprzednie uzyskanie zgody organu, do dyspozycji którego skazany pozostaje. Natomiast w przypadku skazanego, wobec którego nie zastosowano tymczasowego aresztowania, uzyskanie uprzedniej zgody na widzenie z osobami najbliższymi nie jest wymagane. Tymczasowo aresztowany skazany co do zasady pozbawiony będzie prawa do posiadania przedmiotów i dokumentów, podczas gdy „zwykły” skazany ma prawo do posiadania określonych przedmiotów.

Trudno zatem uznać, że ograniczenia te istotnie mogą zapobiec ucieczce, ukryciu się, innym formom bezprawnego utrudniania postępowania czy popełnieniu nowego, ciężkiego przestępstwa.

Po pierwsze, potencjalne korzystanie z wyżej wskazanych uprawnień przez skazanego tymczasowo aresztowanego w sposób identyczny jak „zwykły” skazany nie stanowiłoby żadnego zagrożenia dla osiągnięcia celów z art. 249 § 1 k.p.k. Przykładowo, świadczenia zdrowotne dla skazanych są wszakże udzielane co do zasady przez podmioty lecznicze dla osób pozbawionych wolności, w obecności funkcjonariusza (arg. ex. art. 115 § 4 i 7a k.k.w.), toteż trudno uznać, by w tych warunkach skazany mógł bezprawnie utrudniać postępowanie czy też wzrasta ryzyko jego ucieczki. Skoro więc nie istnieje potrzeba realizacji tychże celów, to zastosowanie tymczasowego aresztowania wobec skazanego w innej sprawie, skutkujące wprowadzeniem ograniczeń co do korzystania ze świadczeń zdrowotnych, jawi się jako bezzasadne ograniczanie jego praw i wolności.

Po wtóre, skazany odbywający karę pozbawienia wolności, niezależnie od zastosowania tymczasowego aresztowania, doświadcza wynikających z samej istoty tej kary ograniczeń praw i wolności, które to w szczególnych okolicznościach mogą być dalej ograniczane. Dotyczą one m.in. prawa do prywatności, komunikowania się, czy własności. Jednocześnie oczywiste jest, że środki zapobiegawcze również skutkują ograniczeniem niektórych praw i wolności przysługujących jednostce³². Innymi słowy, podstawa, z której finalnie wynika ograniczenie, jest inna, jednakże w obu tych przypadkach, jednostka doznaje zbliżonych ograniczeń. Jednakże w przypadku praw i wolności skazanego, ograniczeniu podlega każde prawo i wolność odrębnie, zależnie od spełnienia szczególnych przesłanek. I tak przykładowo, prawo do korzystania z aparatu telefonicznego przez skazanego może zostać wyłączone, jeżeli korzystanie z niego zagrażałoby porządkowi publicznemu lub bezpieczeństwu zakładu. Nie oznacza to jednak automatycznie pozbawienia skazanego możliwości widzeń z najbliższymi. O ile więc w wyżej wskazanych przypadkach dane prawo lub wolność podlega ściślejszemu ograniczeniu bądź czasowemu wyłączeniu, to odmiennie, w przypadku zastosowania tymczasowego aresztowania wobec osoby odbywającej karę pozbawienia wolności w innej sprawie, jednostkę na bliżej nieokreślony czas

³² K. Dudka, *Wpływ praw człowieka na stanowanie i stosowanie nieizolacyjnych środków zapobiegawczych*, „Wojskowy Przegląd Prawniczy” 2012, nr 1-2, s. 25-26.

pozbawia się co najmniej kilku praw lub wolności jednocześnie. Niekoniecznie tak surowa reakcja byłaby adekwatna do potrzeb konkretnego postępowania. Stosowniej jest wszak ograniczyć to uprawnienie, które w danych okolicznościach mogłoby być polem do bezprawnego utrudniania postępowania.

Równocześnie, nie można zgodzić się z twierdzeniem, że ograniczenie uprawnień skazanego w sposób określony w art. 223a k.k.w., które stanowi konsekwencję zastosowania wobec niego tymczasowego aresztowania, zrealizuje cel zabezpieczający przez ochronę toczącego się postępowania przed matactwem czy inną formą bezprawnego wpływu na jego przebieg.

Należy zatem rozważyć, czy w istocie skazany ma możliwość, by we wskazany sposób utrudniać przebieg prowadzonego postępowania. Rozważyć należy dwie hipotetyczne sytuacje:

- pierwsza - postępowanie karne dotyczy czynu, który skazany miałby popełnić przed rozpoczęciem wykonywania kary pozbawienia wolności (tj. „na wolności”),
- druga - postępowanie karne dotyczy czynu, który miałby zostać popełniony w warunkach izolacji penitencjarnej.

Odnosnie do pierwszego przypadku, należałoby mówić o spóźnionej reakcji organów postępowania, albowiem czas między czynem, którego popełnienie zarzuca się skazanemu, a zastosowaniem wobec niego tymczasowego aresztowania dopiero po rozpoczęciu wykonywania kary pozbawienia wolności w innej sprawie, może być znaczny. W jego trakcie taki skazany mógłby, czysto hipotetycznie, powziąć szereg czynności będących bezprawnym utrudnianiem postępowania, w tym nakłonić świadków do złożenia określonych zeznań, zniszczyć dowody czy je sfabrykować. Oczywiście, bezsensowne byłoby uzasadniać zastosowanie tego środka zapobiegawczego groźbą ucieczki, ponieważ oznaczałoby to, że stopień jej prawdopodobieństwa nie zmniejszył się po umieszczeniu takiej osoby w izolacji penitencjarnej.

Nadto, osobami, na które miałyby bezprawnie wpływać np. w trakcie widzeń, musieliby być członkowie rodziny bądź osoby najbliższe dla skazanego - tymczasowo aresztowanego, jako że o widzeniach z innymi osobami i tak każdorazowo uprzednio decyduje dyrektor zakładu (art. 105a § 4 k.k.w.).

Natomiast w drugim przypadku, tj. gdy czyn miałby zostać popełniony już po rozpoczęciu wykonywania kary, jedynie wskazane w art. 223a § 4 k.k.w. obowiązkowe rozmieszczenie skazanego - tymczasowo aresztowanego - odrębnie od innych skazanych, zdaje się słusznym rozwiązaniem. Utrudniłoby to, czy wręcz uniemożliwiło takiemu skazanemu bezprawne wpływanie na współosadzonych, przy założeniu, że bezprawny wpływ na właśnie te osoby miałby stanowić zagrożenie dla prawidłowego toku postępowania.

Jednocześnie, w zależności od typu jednostki penitencjarnej, w jakiej znajduje się skazany, jego rozmowy i tak byłyby kontrolowane, korespondencja cenzurowana (w typie zamkniętym - por. art. 90 k.k.w.) bądź bez konieczności spełniania

szczególne przesłanki, jeżeli przebywał w zakładzie typu półotwartego, administracja zakładu karnego mogła o tym zadecydować (por. art. 91 k.k.w.). Gdy zaś przebywał w zakładzie typu otwartego, o czym będzie mowa niżej, może w pewnych okolicznościach – niezwiązanych z koniecznością prowadzenia przeciw niemu postępowania karnego – zostać przeniesiony do jednostki o wyższym stopniu rygoru i zabezpieczenia, gdzie takowym rygorom będzie podlegał. Tym samym znów nie znajduje uzasadnienia stosowanie tymczasowego aresztowania wobec skazanego w innej sprawie, by zrealizować cel zabezpieczający, skoro tenże stan rzeczy może być osiągnięty innymi instrumentami prawnokarnymi, bez wyrządzania nadmiernej represji temu skazanemu.

By uwypuklić bezzasadność stosowania tymczasowego aresztowania wobec skazanych w innej sprawie, uzasadniając to realizacją celu zabezpieczającego (a to przez niedopuszczenie do ucieczki), należy przywołać statystyki Służby Więziennej w zakresie ucieczek z zakładów karnych. W 2019 r. odnotowano cztery przypadki ucieczki z terenu zakładu karnego³³, w 2020 r. – żadnego³⁴, a w 2021 r. – tylko jeden³⁵, zaś liczba osób skazanych przebywających w zakładach karnych na koniec roku 2021 wynosiła 62 tys. 644³⁶. Co więcej, trzech z pięciu ucieczek dokonano z terenu zakładu w typie półotwartym³⁷, a więc z typu o pośrednim stopniu zabezpieczenia i izolacji.

Oznacza to więc, bacząc na dane statystyczne, że istnieje marginalny stopień rzeczywistego prawdopodobieństwa ucieczki skazanego – oskarżonego w innej sprawie, który uzasadniałby zastosowanie wobec niego tymczasowego aresztowania. Abstrahując od tego, zastosowane ograniczeń, o których mowa w art. 223a § 1 k.k.w., nijak nie zagwarantowałyby tego, że skazany nie ucieknie. Istotą tymczasowego aresztowania jest wszakże pozbawienie jednostki wolności³⁸, odizolowanie jej od społeczeństwa, w ściśle określonym celu, natomiast w rozpatrywanym przypadku chodzi o osobę już pozbawioną wolności, której jedynie ogranicza się inne, ustawowo zagwarantowane uprawnienia.

W odniesieniu do celu ochronnego, uzasadniony jest wniosek, że zastosowanie rygorów z art. 223a k.k.w. skutecznie mogłoby zapobiec popełnieniu nowego, ciężkiego przestępstwa przez skazanego w innej sprawie. Aprobata dominującego poglądu, że ciężkimi przestępstwami w rozumieniu art. 249 § 1 k.p.k. są te z katalogu przestępstw przeciwko zdrowiu, życiu i bezpieczeństwu powszechnemu, prowadzi do pytania – w jaki sposób chociażby cenzura korespondencji to ryzyko zmniejsza? I dalej – jak ograniczenia w zakresie korzystania z aparatu telefonicznego zmniejszyłyby ryzyko

³³ Tabl. 66 – *Ucieczki* – Centralny Zarząd Służby Więziennej, Roczna Informacja Statystyczna, 2019 r.

³⁴ Tabl. 66 – *Ucieczki* – Centralny Zarząd Służby Więziennej, Roczna Informacja Statystyczna, 2020 r.

³⁵ Tabl. 66 – *Ucieczki* – Centralny Zarząd Służby Więziennej, Roczna Informacja Statystyczna, 2021 r.

³⁶ Tabl. 3 – *Liczba tymczasowo aresztowanych, skazanych i ukaranych* – Centralny Zarząd Służby Więziennej, Roczna Informacja Statystyczna, 2021 r.

³⁷ *Ibidem*.

³⁸ A. Murzynowski, *op. cit.*

popęlnienia przestępstwa z katalogu przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu, chociażby art. 148 § 1 k.k.³⁹ przez tego skazanego? Otóż należy postawić tezę, że stopień takiego ryzyka wciąż pozostawałby taki sam.

Za rzeczywiście skuteczny środek zapobiegający popełnieniu nowego, ciężkiego przestępstwa, należy uznać nie tymczasowe aresztowanie skazanego w innej sprawie w warunkach określonych w art. 223a k.k.w., lecz te wiążące się ze statusem tzw. skazanego szczególnie niebezpiecznego. Zasady odbywania kary pozbawienia wolności przez sprawcę, któremu nadano status szczególnie niebezpiecznego, wyrażono w art. 88b k.k.w. Wskazano tam m.in. na wymogi, jakie mają spełniać cele i miejsca pobytu dla tych skazanych, zasady kontroli osobistej skazanego czy sposoby odbywania widzeń. Są one znacznie bardziej restrykcyjne, aniżeli w przypadku skazanego, który nie posiada statusu niebezpiecznego. Wiążąca się więc z tym statusem maksymalizacja poziomu zabezpieczeń realnie zapobiega popełnieniu nowego, ciężkiego przestępstwa. Jakkolwiek przesłanki i cel tej instytucji są zgoła odmienne od przesłanek i celu środków zapobiegawczych, to nie można nie uznać, że sposób postępowania z takim skazanym, wskazany w art. 88b k.k.w., w sposób skuteczniejszy zapobiegałby ewentualnemu popełnieniu nowego, ciężkiego przestępstwa. Oczywiście nie może to prowadzić do wniosku, że w sytuacji, gdyby zachodziła konieczność zapobieżenia popełnienia ciężkiego przestępstwa przez skazanego – oskarżonego w innej sprawie, należałoby nie stosować tymczasowego aresztowania, gdyż jego obecny model stosowania wobec skazanych jest zbyt represyjny, a automatycznie przejść do nadania takiemu skazanemu statusu niebezpiecznego, by zaktualizowała się możliwość wdrożenia środków postępowania z art. 88b k.k.w. Rozumowanie takie byłoby absurdalne, a mankamenty jednej instytucji prawnokarnej nie mogą być zastępowane stosowaniem innej, w istocie jeszcze surowszej, instytucji.

W takim układzie jasny jest wniosek, że obecny model tymczasowego aresztowania, które miałyby być zastosowane wobec oskarżonego już odbywającego karę pozbawienia wolności w innej sprawie, nie może skutecznie realizować celu ochronnego wyrażonego w art. 249 § 1 k.p.k.

INNE INSTRUMENTY PRAWNOKARNE MOGĄCE ZREALIZOWAĆ CELE Z ART. 249 § 1 K.P.K.

Zdaje się, że wystarczającym środkiem do realizacji celu zabezpieczającego – czy też osiągnięcia takiego stanu rzeczy, jaki wynika z tak określonego celu – bez konieczności sięgania w ogóle do środków zapobiegawczych, byłoby chociażby przeniesienie skazanego do innego typu zakładu karnego, tj. do zakładu o wyższym stopniu zabezpieczenia i izolacji (*arg. ex art. 70 k.k.w.*). Możliwość taka wynika zarówno z art. 74 § 1 k.k.w. – w przypadku, gdy typ zakładu karnego określono w wyroku,

³⁹ Ustawa z dnia 06.06.1997 r. – Kodeks karny (tekst jednolity Dz.U. z 2022 r., poz. 1138, z późn. zm.).

jak i z art. 89 § 4 k.k.w. Zgodnie bowiem z funkcjonującą w polskim systemie prawa karnego zasadą wolnej progresji, skazanego można poddać „degradacji z zakładu typu otwartego do półotwartego lub zamkniętego”⁴⁰. Decyzja w tym przedmiocie, w przypadku podstawy z art. 74 § 1 k.k.w., nie jest uzależniona od wystąpienia szczególnej przesłanki, natomiast w przypadku podstawy z art. 89 § 4 k.k.w., ustawodawca posługuje się pojemną klauzulą „ujemnej oceny postawy i zachowania skazanego” czy „względami bezpieczeństwa”.

Uprawniona wobec tego jest konstatacja, że gdyby skazanemu przedstawiono zarzut popełnienia przestępstwa, a okoliczności sprawy wskazywałyby np. na możliwość ewentualnej ucieczki, właściwy organ w stosownym trybie mógłby podjąć decyzję o przeniesieniu skazanego do zakładu o wyższym stopniu zabezpieczenia i izolacji. Wówczas potencjalne prawdopodobieństwo ewentualnej ucieczki zostałoby zmniejszone. Co więcej, w odniesieniu do realizowania prawa do widzeń, korespondencji czy rozmów telefonicznych również nastąpiłyby zmiany, pozytywnie przekładające się na możliwość zabezpieczenia toku postępowania przed jego bezprawnym naruszeniem. Przedstawione rozwiązanie ma jednak istotny mankament, a to w sytuacji, gdy skazany już przebywa w zakładzie karnym typu zamkniętego.

Gdyby jednak z pewnych względów konieczne stało się zastosowanie środka zapobiegawczego, prócz tymczasowego aresztowania, wybór ograniczony byłby jedynie do poręczeń (majątkowego i osobistego). Należy jednak mieć na względzie, że wątpliwe jest bezsporne zaktualizowanie się przesłanki uzasadnionej obawy bezprawnego wpływania na tok postępowania. Niemniej jednak, w sferze abstrakcyjnych rozważań, należy przeanalizować także i tę kwestię. Z oczywistych względów zupełnie niezasadnym byłoby wszakże zastosowanie dozoru, nakazu opuszczenia lokalu z art. 275a k.p.k., zawiesznień i zakazów z art. 276 k.p.k., środka z art. 276a k.p.k. czy zakazu opuszczania kraju lub zatrzymania paszportu. Uznać przy tym należy, że ewentualne prospektywne zastosowanie któregoś z tych środków jeszcze w trakcie odbywania przez skazanego kary pozbawienia wolności, tak by po jej odbyciu i opuszczeniu przez niego zakładu karnego, skazany był już „objęty” środkiem zapobiegawczym, jest niedopuszczalne. Naruszałoby to przez cały okres pozostawiania skazanego w zakładzie karnym dyrektywę adaptacji, albowiem przez czas ten stosowano by środek zapobiegawczy mimo braku racjonalnych podstaw⁴¹.

Mimo to uprawniona zdaje się konstatacja, że ewentualne zastosowanie jednej z form poręczenia po pierwsze, nie wiązałoby się ze wzrostem poziomu ograniczeń praw i wolności skazanego, a po wtóre – umożliwiłoby skuteczną realizację celów z art. 249 § 1 k.p.k. Największe znaczenie przypisać należałoby jednak poręczeniu majątkowemu. Słusznie podkreśla się w doktrynie, że ten środek zapobiegawczy,

⁴⁰ K. Dąbkiewicz, [w:] *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, red. K. Dąbkiewicz, Warszawa 2020, komentarz do art. 89, LEX (dostęp: 01.09.2022 r.).

⁴¹ J. Skorupka, *op. cit.*, s. 536.

przez wpisaną w jego istotę groźbę utraty wartości majątkowej, może realnie powstrzymać podejrzanego przed jakąkolwiek próbą bezprawnego utrudniania toku postępowania⁴². Jednocześnie, jak sygnalizowano wyżej, poręczenie majątkowe i płynące z niego ograniczenia wobec skazanego w innej sprawie nie przekładałyby się na wzrost poziomu surowości ograniczeń wynikających z istoty kary pozbawienia wolności. Wobec tego jest to środek zapobiegawczy pozostający w najlepszej relacji do kary kryminalnej⁴³.

STATYSTYKA ZASTOSOWAŃ TYMCZASOWEGO ARESZTOWANIA WOBEC SKAZANYCH

Wyżej zarysowana problematyka okazuje się tym istotniejsza i mająca doniosłe znaczenie praktyczne, jeżeli zwróci się uwagę na statystyki sporządzane przez Centralny Zarząd Służby Więziennej. W styczniu 2022 r. tymczasowo aresztowanych – skazanych odbywających karę pozbawienia wolności w innej sprawie było 1057 osób⁴⁴, w marcu – 1094⁴⁵, natomiast w czerwcu – 1069⁴⁶. Odsetek tych osób w ogólnej liczbie tymczasowo aresztowanych (8656 osób)⁴⁷ w styczniu 2022 r. wynosił zatem około 12%. Potencjalnie zatem w przypadku aż 12% tymczasowo aresztowanych, tenże środek zapobiegawczy jest stosowany bezzasadnie, bez realizowania celów z art. 249 § 1 k.p.k. Zjawisko to nie powinno przy tym dziwić, zważywszy na panującą w praktyce wymiaru sprawiedliwości tendencję do nadużywania i nieprawidłowego stosowania tymczasowego aresztowania^{48, 49}.

WNIOSKI

Odnotować należy, że 01.01.2023 r. wejdzie w życie ustawa z dnia 05.08.2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw, zmieniająca art. 223a k.k.w. Jednakże wskazana nowelizacja dotyczy jedynie doprecyzowania treści przepisu, jak bowiem wskazano w uzasadnieniu do projektu ustawy⁵⁰:

⁴² T. Dudek, *Czy poręczenie majątkowe jest w stanie zabezpieczyć prawidłowy tok postępowania?*, „Prokuratura i Prawo” 2012 nr 9, s. 152.

⁴³ Na potrzebę prawidłowej relacji środka zapobiegawczego do kary kryminalnej trafnie wskazuje J. Kosonoga, zob. J. Kosonoga, *Dyrektywa adaptacji środka zapobiegawczego do sytuacji procesowej*, „Prokuratura i Prawo” 2003, nr 12, s. 64–72.

⁴⁴ Tabl. 19. *Tymczasowo aresztowani po wyroku sądu I instancji oraz skazani i ukarani, wobec których zastosowano tymczasowe aresztowanie w innej sprawie*, Centralny Zarząd Służby Więziennej, Miesięczna Informacja Statystyczna, styczeń 2022 r.

⁴⁵ *Ibidem*, marzec 2022 r.

⁴⁶ *Ibidem*, czerwiec 2022 r.

⁴⁷ *Ibidem*, styczeń 2022 r.

⁴⁸ Fundacja Court Watch Polska, *Aktualna praktyka stosowania tymczasowego aresztowania w Polsce. Raport z badań empirycznych*, Toruń 2019, s. 5.

⁴⁹ J. Skorupka, *Tymczasowe aresztowanie w praktyce stosowania prawa*, „Palestra” 2021, nr 1–2, s. 23–24.

⁵⁰ Uzasadnienie Rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw, Sejm IX kadencji, druk nr 2376.

„w projekcie zaproponowano uzupełnienie i doprecyzowanie treści art. 223a § 1 k.k.w. przez wskazanie powiadomienia organu dysponującego, nie tylko o zakwalifikowaniu tymczasowo aresztowanego jako stwarzającego poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie bezpieczeństwa aresztu śledczego, ale także o objęciu tymczasowo aresztowanego szczególną ochroną”.

Należy więc wyrazić dezaprobatę dla wskazanej nowelizacji, albowiem z punktu widzenia sytuacji prawnej skazanych – tymczasowo aresztowanych, jest ona zupełnie nieistotna.

De lege ferenda interwencja ustawodawcy powinna zmierzać do całkowitego prze-modelowania art. 223a k.k.w. Rozsądnym rozwiązaniem byłoby „rozbicie” katalogu ograniczeń, tak by sąd podejmujący decyzję w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania mógł stosownie do okoliczności wybrać, które z uprawnień skazanego ma zostać ograniczone. Zapobiegłoby to wyrządzaniu nadmiernej represji, skuteczniej pozwoliłoby realizować cele z art. 249 § 1 k.p.k. i obligowałoby organ do rzetelnej i wnikliwej oceny zasadności stosowania tymczasowego aresztowania w ogóle.

Nie jest wszakże rozwiązaniem słusznym, by w demokratycznym państwie prawa każdorazowo i automatycznie przedkładać interes ogólnospołeczny, reprezentowany przez władzę publiczną, nad interes poszczególnych jednostek. W sytuacji, gdy w obecnie obowiązującym systemie prawa istnieje kilka instrumentów mogących służyć realizacji celów z art. 249 § 1 k.p.k., to właśnie one powinny być wykorzystane w pierwszej kolejności. Zastosowanie tymczasowego aresztowania wobec osoby już odbywającej karę pozbawienia wolności w innej sprawie, bacząc na aktualny model tej instytucji wyrażony w art. 223a k.k.w., powinno być więc rozwiązaniem ostatecznym.

BIBLIOGRAFIA

LITERATURA

- Dąbkiewicz Krzysztof, *Dyrektywa minimalizacji i proporcjonalności tymczasowego aresztowania*, [w:] Dąbkiewicz Krzysztof, *Tymczasowe aresztowanie*, Warszawa 2012, LEX.
- Dudek Tomasz, *Czy poręczenie majątkowe jest w stanie zabezpieczyć prawidłowy tok postępowania?*, „Prokuratura i Prawo” 2012, nr 9.
- Dudka Katarzyna, *Wpływ praw człowieka na stanowienie i stosowanie nieizolacyjnych środków zapobiegawczych*, „Wojskowy Przegląd Prawniczy” 2012, nr 1-2.
- Hulak Agata, *Kontakty skazanych ze światem zewnętrznym jako element procesu społecznej readaptacji*, „Problemy Prawa Karnego” 2021, nr 2 (5).
- Izidorczyk Jacek, *Stosowanie tymczasowego aresztowania w polskim postępowaniu karnym*, Kraków 2002, LEX.
- Kalisz Tomasz, *Cele tymczasowego aresztowania a powszechność jego stosowania w praktyce sądów polskich*, „Nowa Kodyfikacja Prawa Karnego”, 2012, nr 28, t. 28.
- Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, red. Krzysztof Dąbkiewicz, Warszawa 2020, LEX.
- Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, red. Kazimierz Postulski, Warszawa 2017, LEX.
- Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, red. Stefan Leleń, Warszawa 2020, Legalis.
- Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, red. Zbigniew Hołda, Kazimierz Postulski, Sopot 2008, LEX.

- Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. Jerzy Skorupka, Warszawa 2021, Legalis.
- Kodeks postępowania karnego*, t. 2, *Komentarz do art. 167-296*, red. Ryszard A. Stefański, Stanisław Zabłocki, Warszawa 2019, LEX.
- Kosonoga Jacek, *Dyrektywa adaptacji środka zapobiegawczego do sytuacji procesowej*, „Prokuratura i Prawo” 2003, nr 12.
- Milek Krzysztof, *Istota kary kryminalnej*, „Roczniki Wydziału Nauk Prawnych i Ekonomicznych KUL” 2008, z. 1, t. 4.
- Murzynowski Andrzej, *Tymczasowe aresztowanie i zatrzymanie w postępowaniu karnym*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 1984, z. 3, r. 46.
- Problemy kodyfikacji prawa karnego. Księga ku czci profesora Mariana Cieślaka*, red. Stanisław Waltoś, Kraków 1993.
- Proces karny*, red. Jerzy Skorupka, Warszawa 2020.
- Skorupka Jerzy, *Tymczasowe aresztowanie w praktyce stosowania prawa*, „Palestra” 2021, nr 1-2.
- Stachurski Dariusz, *Kryteria tożsamości czynu*, „Prokuratura i Prawo” 2015, nr 4.
- Stefański Ryszard A., *Przesłanki tymczasowego aresztowania w nowym kodeksie postępowania karnego*, „Wojskowy Przegląd Prawniczy” 1997, nr 3-4.

AKTY NORMATYWNE

- Ustawa z dnia 06.06.1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (tekst jednolity Dz.U. z 2023 r., poz. 127, ze zm.).
- Ustawa z dnia 06.06.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (tekst jednolity Dz.U. z 2022 r., poz. 1375, ze zm.).
- Ustawa z dnia 06.06.1997 r. – Kodeks karny (tekst jednolity Dz.U. z 2022 r., poz. 1138, ze zm.).
- Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmieniona następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona Protokołem nr 2 (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.).

ORZECZNICTWO

- Postanowienie SN z dnia 28.11.1996 r., IV KO 35/96, OSNKW 1997, nr 3-4, poz. 29.
- Postanowienie SN z dnia 17.11.2021 r., III KK 241/21, LEX nr 3330820.
- Uchwała SN z dnia 30.10.1997 r., I KZP 17/97, OSNKW 1997, nr 11-12, poz. 88.
- Wyrok TK z dnia 10.06.2008 r., SK 17/07, OTK-A 2008, nr 5, poz. 78.
- Wyrok TK z dnia 07.10.2008 r., P 30/07, OTK-A 2008, nr 8, poz. 135.
- Postanowienie SA w Katowicach z dnia 22.10.2008 r., II AKz 793/08, LEX nr 477777.
- Postanowienie SA we Wrocławiu z dnia 16.05.2018 r., II AKz 307/18, OSAW 2018, nr 1, poz. 375.
- Wyrok ETPC z dnia 18.03.2008 r., skarga nr 11036/03, *Ladent v. Polsce*.
- Wyrok ETPC z dnia 01.12.2011 r., skarga nr 080/08 i 8577/08, *Schwabe I.M.G. v. Niemcom*.
- Wyrok ETPC z dnia 18.04.2013 r., Izba I, skarga nr 67474/1, *Azimov v. Rosji*.

MATERIAŁY LEGISLACYJNE

- Przedstawiony przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw, Sejm IV kadencji, druk nr 183.
- Opinia Biura Analiz Sejmowych z dnia 27.09.2002 r. do druku nr 183, Sejm IV kadencji.
- Uzasadnienie Rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw, Sejm IX kadencji, druk nr 2376.

STATYSTYKI

Centralny Zarząd Służby Więziennej, Roczna Informacja Statystyczna, 2019 r.

Centralny Zarząd Służby Więziennej, Roczna Informacja Statystyczna, 2020 r.

Centralny Zarząd Służby Więziennej, Roczna Informacja Statystyczna, 2021 r.

Centralny Zarząd Służby Więziennej, Miesięczna Informacja Statystyczna, styczeń 2022 r.

Fundacja Court Watch Polska, *Aktualna praktyka stosowania tymczasowego aresztowania w Polsce. Raport z badań empirycznych*, Toruń 2019.

Applying pre-trial detention to convicted to imprisonment in another case.

SUMMARY

The Polish legislator made the correct application of all preventive measures conditional on the requirement to achieve the purposes from article 249 of the Criminal Procedure Code. Therefore, it is unacceptable in the current legal situation to use these measures without achieving the indicated goals. At the same time, it is normatively permissible to apply preventive measures, including pre-trial detention, to convicted who are already serving a sentence of imprisonment in another case. However, the current model of regulating this structure should lead to the formulation of a few reservations. This study expresses the author's doubts as it is possible to apply pre-trial detention to convicts already serving a sentence of imprisonment in a case other than the ongoing preparatory proceedings. A side analysis was also carried out on the possibility of using other, except pre-trial detention, preventive measures against the convicted, as well as the possibility of using other criminal law instruments to secure the proper course of the preparatory proceedings and to prevent the convicted from committing a new, serious crime.

Key words: preventive measures, pre-trial detention, convicted, purpose of applying pre-trial detention.